

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO, ATLIKTO LIETUVOS RESPUBLIKOS BENDROSIOS KOMPETENCIJOS IR ADMINISTRACINIUIOSE TEISMUOSE, REZULTATŲ APIBENDRINIMO ATASKAITA

2009 m. kovo 27 d. Nr. AB-2
Vilnius

Parengė:
3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja Rita Švedienė

Su ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Turinys 2

Ižanga 3

Valstybinio audito rezultatai 6

1.	Teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas	6
	1.1. Teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimas	7
	1.1.1. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo	10
	1.2. Teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimas	12
	1.2.1. Dėl vienkartinių priemokų teisėjams skyrimo	12
2.	Valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas	16
	2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų	16
	2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo	17
	2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų	18
	2.4. Dėl poilsio laiko valstybės tarnautojams suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis	21
3.	Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojimo teisėtumo vertinimas	22
	3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	22
	3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	23
4.	Dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo	24
5.	Dėl teismų debetinio įsiskolinimo	25
6.	Dėl asignavimų pakeitimo ir darbo užmokesčio fondo panaudojimo	26

Audito poveikis 28

Aktualios problemos 30

Išvados ir rekomendacijos 33

Priedai 37

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavadė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą (toliau – valstybinis auditas) vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa atliko Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio skyrių valstybiniai auditoriai.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituoti subjektai – šešiasdešimt septyni Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniai teismai (toliau – teismai).

Valstybinio audito metu apsiribojome teismuose teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui 2008 metais panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismų 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškėme ir valstybinio audito išvadų teismams nepateikėme.

Ribotos apimties valstybinio audito ataskaitos buvo pateiktos penkiasdešimt vienam teismui, raštai dėl atliktų audito procedūrų darbo užmokesčio srityse – šešiolikai teismų. Teismams, kuriuose valstybinio finansinio (teisėtumo) auditai atliekami pagal 2008 metų Valstybinio audito programą, buvo išsiųsti raštai dėl atliktų audito procedūrų darbo užmokesčio srityje, o audito ataskaitos ir išvados bus parengtos ir pateiktos Valstybės kontrolės įstatymo nustatyta tvarka (ataskaitų ir raštų sąrašas pateiktas ataskaitos 1 ir 2 prieduose).

Šioje ataskaitoje pateikiame tik susistemintus audito metu nustatytus dalykus, kuriuos nurodėme teismams ir pateikėme rekomendacijas jiems ištaisyti.

Apibendrinami teismuose atlikto valstybinio audito darbo užmokesčio srityje rezultatus, ataskaitoje taip pat nurodome aktualias problemas, kurioms spręsti pateikiame siūlymus Seimui ir Teisėjų tarybai (žr. ataskaitos dalį „Aktualios problemos“).

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-01-21 įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

Audituotiems teismams 2008 metams įstatymu² buvo patvirtinta 209 340,0 tūkst. Lt (iš jų – 143 544,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³ – 81,2 tūkst. Lt (iš jų – 62,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Šešiolika teismų 2008 metais vykdė dvi programas („Teisingumo vykdymas“ arba „Bylų nagrinėjimas“ ir specialiąją), penkiasdešimt vienas teismas – vieną programą („Teisingumo vykdymas“ arba „Bylų nagrinėjimas“).

Šioms programoms įgyvendinti teismai 2008 m. gavo 207 663,0 tūkst. Lt, panaudojo 207 192,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, 461,5 tūkst. Lt nepanaudotų asignavimų teismai gražino į valstybės biudžetą, nepanaudojo 8,7 tūkst. Lt gautų asignavimų specialiosioms programoms finansuoti. Teismuose kreditinis įsiskolinimas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 650,1 tūkst. Lt už prekes ir paslaugas, debetinis – 85,2 tūkst. Lt. Teismai 43,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo būsimoms 2009 metų išlaidoms apmokėti (žr. ataskaitos 5 dalį).

Programai „Teisingumo vykdymas“ („Bylų nagrinėjimas“) teismai panaudojo 207 064,1 tūkst. Lt (185 907,8 tūkst. Lt, arba 89,8 proc. – darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui) valstybės biudžeto asignavimų, iš jų:

- 141 944,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (68,6 proc.);
- 43 963,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms (21,2 proc.).

Teisėjų taryba, vadovaudamasi savo nutarimu⁴, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, rašte⁵ nurodė, kad teismams (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir Lietuvos apeliacinį teismą) 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 7 947,3 tūkst. Lt (iš jų 6 065,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismai 2008 metais Teisėjų atlyginimų įstatymo⁶ nuostatoms įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčiui padidinti ir vienkartinėms priemokoms) panaudojo 7 649,7 tūkst. Lt (iš jų 5 838,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, įskaitant vienkartinės priemokas) valstybės biudžeto asignavimų, arba 297,6 tūkst. Lt mažiau (iš jų 226,7 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui) nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

² Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007 m. gruodžio 6 d. Nr. X-1353, 3 priedėlis.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 6 d. nutarimas Nr. 90.

⁴ Teisėjų tarybos 2007 m. gruodžio 14 d. nutarimas Nr. 13P-209.

⁵ Teisėjų tarybos 2008 m. sausio 15 d. raštas Nr. 36P-6-(7.1.10).

⁶ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771.

Siekiant išskirti valstybinio audito metu nustatytas problemas, būdingas tik tam tikriems teismams, pagal šių problemų pobūdį teismus ataskaitoje suskirstėme į tris grupes:

I grupė – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ir Lietuvos apeliacinis teismas;

II grupė – apygardų administraciniai ir apygardų bendrosios kompetencijos teismai;

III grupė – bendrosios kompetencijos apylinkių teismai.

VALSTYBINIO AUDITO REZULTATAI

1. Teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais ir įstatymu⁷ nustatytas teismų teisėjų skaičius – 787. Teismuose 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos 752 (95,5 proc.), neužimtos – 35 teisėjų pareigybės, iš jų 28 – apylinkių teismuose (1 lentelė).

1 lentelė. Teisėjų pareigybės 2008 m.

Grupės	2008 m. gruodžio 31 d.				
	Teismai	Teismų skaičius	Nustatytas teisėjų skaičius	Užimtos pareigybės	Proc.
I	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Lietuvos apeliacinis teismas	3	82	78	95,1
II	Apygardų teismai ir apygardų administraciniai teismai	10	214	211	98,6
III	Apylinkių teismai	54	491	463	94,1
Iš viso		67	787	752	95,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Teismai 2008 metais panaudojo 67 328,0 tūkst. Lt teisėjų darbo užmokesčiui ir 20 867,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų, iš jų:

– 53 468,0 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 16 561,7 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁸);

– 13 860,0 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 4 294,8 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms.

Teismai papildomoms mokamoms teisėjų atostogoms 2008 metais už viršvalandžius, darbą poilsio ir švenčių dienomis panaudojo 617,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 191,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų lėšų (žr. ataskaitos 1.1.1. dalį).

Teisėjų vienkartinėms priemokoms teismuose panaudota 4 017,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 243,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų (žr. ataskaitos 1.2.1. dalį).

⁷ Lietuvos Respublikos Prezidento dekretai: 2000 m. lapkričio 22 d. Nr. 1097; 2004 m. lapkričio 10 d. Nr. 129 (su vėlesniais pakeitimais); 2006 m. rugpjūčio 25 d. Nr. 727; 2006 m. spalio 5 d. Nr. 776; Lietuvos Respublikos 1998 m. spalio 20 d. įstatymas Nr. VIII-899 „Dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjų skaičiaus“.

⁸ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

1.1. Teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimas

Teismų įstatymas⁹ nustato, kad teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – teisėjų atlyginimas) turi būti nustatytas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu (toliau – Darbo apmokėjimo įstatymas), o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

➤ **Teismai nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. darbo užmokestį skaičiavo atsižvelgdami į jo apskaičiavimą aiškinančius Teismų tarybos nutarimus¹⁰, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹¹, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už ištarnautą laiką kintamus dydžius.**

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas nutarimu¹² nurodė, kad minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹³ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Darbo apmokėjimo įstatymo išgaliojimo ir konstatavo, kad šio įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai¹⁴ ir joje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Atkreiptinas dėmesys, kad Darbo apmokėjimo įstatymas, kuris iki 2008 m. lapkričio 14 d. reglamentavo teisėjų darbo apmokėjimo sąlygas, Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui minėtu nutarimu pripažinus atitinkamas jo nuostatas prieštaraujančiomis Konstitucijai, nebuvo pakeistas, jo nuostatos nebuvo pripažintos netekusiomis galios, todėl aiškiai nenustatė taisyklių, kuriomis remiantis turėjo būti skaičiuojamas teisėjų darbo užmokestis.

➤ **Audito metu nustatėme, kad dviejuose I grupės teismuose – Lietuvos Aukščiausiajame Teisme ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme – teisėjų darbo užmokestis nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo apskaičiuotas skirtingai nei kituose Lietuvos Respublikos teismuose:**

⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 str. 1 d.

¹⁰ Teisėjų tarybos nutarimai: 2003 m. kovo 7 d. Nr. 84, 2003 m. birželio 6 d. Nr. 113, 2004 m. balandžio 2 d. Nr. 207.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punktas.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str., 109 str., 114 str. 1 d.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų darbo užmokesčio skaičiavimas

Teisėjų darbo užmokesčio sudėtinės dalys:

- 1) teisėjo pareiginė alga (atitinkamas pareiginės algos koeficientas, nustatytas Darbo apmokėjimo įstatymo priedėlyje, dauginamas iš bazinio 490 Lt dydžio);
- 2) priedas už iš tarnautus Lietuvos valstybei metus (dydis apskaičiuotas vadovaujantis Darbo apmokėjimo įstatymu);
- 3) skirtumas tarp teisėjo darbo užmokesčio, nustatyto Darbo apmokėjimo įstatyme ir apskaičiuoto iš teisėjo pareiginės algos ir priedo už iš tarnautus Lietuvos valstybei metus, ir iki 2001-01-01 gauto teisėjo darbo užmokesčio (apskaičiuotas pagal tuo metu galiojusiuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytus teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už iš tarnautą laiką kintamus dydžius ir tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto). Apskaičiuojant šį skirtumą, teisėjo pareiginė alga, nustatyta Darbo apmokėjimo įstatyme, Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo apskaičiuota padauginant atitinkamą pareiginės algos koeficientą ne iš nustatyto 2008 metams bazinio 490 Lt dydžio, bet iš 430 Lt bazinio dydžio, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais¹⁵. Dėl šios priežasties apskaičiuotas skirtumas buvo didesnis nei jis būtų buvęs taikant 2008 metais galiojusį bazinį 490 Lt dydį.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme teisėjams toks darbo užmokesčio skaičiavimas buvo taikomas kas mėnesį.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko įsakymu¹⁶ sudaryta darbo grupė pateikė išvadą, kad teisme teisėjų atlyginimų skaičiavimas 2008 metais neatitiko Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Konstitucinio Teismo nutarimų ir pasikeitusio įstatymų reguliavimo, nes teisėjams Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinio dydžio, taikomo 2008 metais, įstatymas, nustatęs teisėjų 490 Lt pareiginės algos bazinį dydį, 2008 metais liko neįgyvendintas.

Teisme¹⁷, remiantis darbo grupės išvadoje pateikta teismo teisėjų atlyginimų apskaičiavimo formule, 2008 m. lapkričio mėn. teisėjams už 2008 m. sausio 1 d.–2008 m. lapkričio 14 d. laikotarpį buvo išmokėta atlyginimų nepriemoka.

Teisėjams atlyginimo nepriemoka faktiškai buvo apskaičiuota iš naujo perskaičiuojant teisėjų kiekvieno mėnesio darbo užmokesčių.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų darbo užmokesčio nepriemokos skaičiavimas

Teisėjų darbo užmokesčio sudėtinės dalys:

- 1) teisėjo pareiginė alga (atitinkamas pareiginės algos koeficientas, nustatytas Darbo apmokėjimo įstatymo priedėlyje, dauginamas iš bazinio 490 Lt dydžio);
- 2) priedas už iš tarnautą laiką (dydis buvo apskaičiuotas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“);
- 3) skirtumas tarp teisėjo pareiginės algos, nustatytos Darbo apmokėjimo įstatyme, ir iki 2001-01-01 gautos teisėjo pareiginės algos (apskaičiuota pagal tuo metu galiojusiuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytus teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus ir jų padidėjimą 1,75 karto). Apskaičiuojant šį skirtumą, teisėjo pareiginė alga, nustatyta Darbo apmokėjimo įstatyme, Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme buvo apskaičiuota dauginant pareiginės algos koeficientą ne iš nustatyto 2008 metams bazinio 490 Lt dydžio, bet iš 430 Lt bazinio dydžio, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais¹⁸. Dėl šios priežasties apskaičiuotas skirtumas buvo didesnis nei jis būtų buvęs taikant 2008 metais galiojusį bazinį 490 Lt dydį.

¹⁵ Valstybės tarnybos įstatymo ir Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2006 m. liepos 19 d. Nr. X-789, 3 skirsnio baigiamosios nuostatos, 1 str. 1 d.

¹⁶ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko 2008 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. T-97.

¹⁷ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo kanclerio 2008 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. T-110.

¹⁸ Valstybės tarnybos įstatymo ir Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2006 m. liepos 19 d. Nr. X-789, 3 skirsnio baigiamosios nuostatos, 1 str. 1 d.

Toks teisėjų atlyginimų perskaičiavimas, taikant skirtingų laikotarpių dydžius, minėtuose teismuose lėmė 2008 m. darbo užmokesčio teisėjams padidėjimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Teismų tarybos nutarimu¹⁹ patvirtintoje Teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimo metodikoje nurodoma, kaip, priėmus Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimą, teisėjams turėtų būti apskaičiuojamas ir išmokamas atlyginimas, tačiau metodika buvo parengta 2004 metais, o tuo metu teisėjų pareiginė alga pagal Darbo apmokėjimo įstatymą buvo apskaičiuojama atitinkamą šio įstatymo priedėlyje nustatytą pareiginės algos koeficientą dauginant iš Vyriausybės patvirtintos minimalios mėnesinės algos (430 Lt). Minėtoje metodikoje neaptarta, kaip turėtų būti apskaičiuojami teisėjų atlyginimai, jeigu padidėtų Vyriausybės patvirtinta minimali mėnesinė alga ar būtų patvirtintas naujas bazinis dydis.

Be to, kaip minėta, Darbo apmokėjimo įstatymas, kuris iki 2008 m. lapkričio 14 d. reglamentavo teisėjų darbo apmokėjimo sąlygas, Konstituciniam Teismui 2001 m. liepos 12 d. nutarimu pripažinus atitinkamas jo nuostatas prieštaraujančiomis Konstitucijai, nebuvo pataisytas, todėl aiškiai nenustatė taisyklių, kuriomis remiantis turėjo būti skaičiuojamas teisėjų atlyginimas.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus²⁰, 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Dėl to, kad iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti:

– audituotuose teismuose teisėjų 53 468,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 16 561,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo;

– ar teisėtai, pritaikant 430 Lt bazinį dydį, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais, už laikotarpį nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo nustatytas ir teisėjams apskaičiuotas darbo užmokesčio skirtumas ir ar teisėtai, už tą patį laikotarpį Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme buvo nustatyta ir teisėjams apskaičiuota atlyginimo nepriemoka.

¹⁹ Teismų tarybos 2004 m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 207.

²⁰ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.1.1. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo

Vadovaujantis Teismų įstatymo²¹ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų (toliau – papildomos atostogos).

Šių atostogų suteikimo tvarka buvo nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²² patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje (toliau – Papildomų atostogų suteikimo tvarka), kurios 6 punkte nurodyta, kad teisėjo vykdytų pareigų laikas (dienomis ir valandomis) žymimas darbo laiko apskaitos žiniaraštyje. Pagal šios tvarkos 7 punktą už pareigų vykdymą po darbo valandų papildomų atostogų trukmė skaičiuojama tokiu santykiu: 8 viršvalandžiai atitinka vieną papildomų atostogų dieną, už pareigų vykdymą poilsio ir švenčių dienomis gali būti suteikiamos tokios pat trukmės papildomos atostogos.

Pažymėtina, kad nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. Teismų įstatymas²³ teisėjams nenumatė papildomų atostogų suteikimo už pareigų vykdymą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis, todėl tokios atostogos vadovaujantis minėtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁴, kuris buvo priimtas Teismų įstatymo²⁵ 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis įgyvendinti, teisėjams negalėjo būti suteiktos.

Atkreiptinas dėmesys, kad I ir II grupės teismų bei septynių (arba 13 proc.) III grupės teismų teisėjams papildomos atostogos už 2008 metus nebuvo suteiktos. Šios atostogos už teisėjo funkcijų atlikimą buvo suteiktos 47 apylinkių (III grupės) teismuose, kuriuose buvo panaudota iš viso 809,1 tūkst. Lt (iš jų 617,3 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų.

Audito metu, pagal Teismų įstatyme nustatytas sąlygas III grupės teismuose įvertinę teisėjų atliekamo viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitą bei papildomų atostogų teisėjams skyrimą ir apmokėjimą, nustatėme:

- Teisėjų procesinių veiksmų atlikimas poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką (budėjimai namuose arba teisme, toliau – budėjimai), nesivadovaujant Papildomų atostogų suteikimo tvarkos 6 punktu, nebuvo apskaitomas (dienomis ir valandomis) teismų darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose (toliau – žiniaraštis).
- Teismų žiniaraščiuose ir patvirtintuose grafikuose teisėjų budėjimas poilsio ir švenčių dienomis buvo nurodytas skirtingai ir papildomos atostogos teisėjams suteiktos neatsižvelgiant į tomis

²¹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 2002 m. sausio 24 d. Nr. IX-732 redakcija.

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

²³ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 98 str. (2008 m. liepos 3 d. įstatymo Nr. X-1685 redakcija).

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

²⁵ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija.

dienomis vykdytų pareigų laiką. Vadovaujantis Papildomų atostogų suteikimo tvarkos 4 ir 7 punktais, viena papildomų mokamų atostogų diena turėjo būti suteikta už 8 valandas, dirbtas poilsio ir švenčių dienomis.

- Papildomos atostogos teisėjams buvo skirtos už budėjimus nuo 2008 m. rugsėjo 1 d., atsižvelgiant į Teisėjų tarybos nutarimą²⁶, kuriuo apylinkių teismams buvo rekomenduota taikyti minėtą Papildomų atostogų suteikimo tvarką²⁷, neviršijant Teismų įstatyme²⁸ nustatyto 56 kalendorinių dienų termino. Tačiau nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. Teismų įstatymas²⁹ teisėjams šių atostogų jau nenumatė, todėl teisėjams, vadovaujantis minėta tvarka, kuri buvo priimta Teismų įstatymo³⁰ 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis įgyvendinti, šios atostogos negalėjo būti suteiktos.
- Vilniaus miesto 1-ojo apylinkės teismo teisėjams už budėjimus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu³¹, 2008 m. pradžioje buvo suteiktos laisvos dienos, už kurias buvo mokamas teisėjo darbo užmokestis, tačiau teisėjams už šių pareigų vykdymą iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. turėjo būti suteikiamos papildomos atostogos, o ne laisvos dienos, ir vadovaujantis Papildomų atostogų suteikimo tvarkos 8 punktu atostogų laiku turėjo būti mokamas vidutinis darbo užmokestis.

Apylinkių teismuose 42,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota nesilaikant teisės aktų reikalavimų, nes teisėjams buvo suteiktos laisvos dienos, papildomos atostogos po 2008 m. rugsėjo 1 d. arba atostogos neatsižvelgiant į vykdytų pareigų laiką (Vilniaus miesto 2-osios – 14,2 tūkst. Lt; Vilniaus miesto 1-osios – 11,0 tūkst. Lt; Klaipėdos miesto – 9,6 tūkst. Lt; Vilniaus miesto 3-iosios – 5,5 tūkst. Lt; Utenos rajono – 1,4 tūkst. Lt; Mažeikių rajono – 0,3 tūkst. Lt).

Dėl apylinkių teismuose neapskaitomo arba vidaus dokumentuose nurodyto netikslaus teisėjų darbo po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis laiko atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas įstatymuose, negalėjome įvertinti, ar teisingai teisėjams buvo apskaičiuota papildomų atostogų trukmė ir negalėjome įvertinti iš viso 99,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų šioms atostogoms apmokėti panaudojimo teisėtumo (Vilniaus rajono – 26,0 tūkst. Lt; Šalčininkų rajono – 16,9 tūkst. Lt; Ukmergės rajono – 13,5 tūkst. Lt; Jurbarko rajono – 12,9 tūkst. Lt; Visagino miesto – 11,8 tūkst. Lt; Molėtų rajono – 8,9 tūkst. Lt; Zarasų rajono – 7,4 tūkst. Lt; Ignalinos rajono – 2,1 tūkst. Lt).

²⁶ Teisėjų tarybos 2008 m. rugsėjo 12 d. nutarimas Nr. 13P-153-(7.1.2).

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

²⁸ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 98 str. 1 d.

²⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 98 str. (2008 m. liepos 3 d. įstatymo Nr. X-1685 redakcija).

³⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

³¹ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 str. 3 d.

1.2. Teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimas

Teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d. Pagal šį įstatymą teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už išstarnautus Lietuvos valstybei metus.

1.2.1. Dėl vienkartinių priemokų teisėjams skyrimo

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai.

Pagal Teisėjų tarybos nutarimu³² patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 2008 metams 5 punktą, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdamas teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė (apie rekomendacijas Teisėjų tarybai dėl šio Aprašo taikymo žr. ataskaitos dalį „Aktualios problemos“).

Vienkartinės priemokos teisėjams 2008 metais nebuvo skirtos Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (I grupė) ir Panevėžio miesto apylinkės teisme (III grupė).

Atkreiptinas dėmesys, kad 371,1 tūkst. Lt nepanaudotų 2008 metais darbo užmokesčio lėšų teismai grąžino į Valstybės biudžetą (Lietuvos Aukščiausiasis Teismas – 338,0 tūkst. Lt, Vilniaus miesto 3-iosios apylinkės teismas – 32,0 tūkst. Lt ir Varėnos rajono apylinkės teismas – 1,1 tūkst. Lt).

³² Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

2 lentelė. Vienkartinės priemokos teisėjams 2008 m.

Grupės	Teismai	Teismų skaičius	Užimtos teisėjų pareigybės, 2008-12-31	Skirta vienkartinių priemokų, tūkst. Lt	Nuo jų apskaičiuotos socialinio draudimo įmokos, tūkst. Lt
I	Lietuvos apeliacinis teismas	1	27	143,1	44,3
II	Apygardų teismai ir apygardų administraciniai teismai	10	211	1636,4	506,8
III	Apylinkių teismai (išskyrus Panevėžio miesto apylinkės teismą)	53	441	2237,7	692,5
Iš viso		64	679	4017,2	1243,6

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Audito metu teismuose pagal Teisėjų atlyginimų įstatyme nustatytas sąlygas įvertinę vienkartinių priemokų teisėjams skyrimą už Aprašo 5 punkte nurodytą viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, nustatėme:

➤ Teismų pirmininkų įsakymais metų pabaigoje teisėjams skirtos vienkartinės priemokos neviršijo pareiginės algos dydžio.

➤ Kai kuriais atvejais teismų pirmininkų įsakymuose skiriant teisėjams vienkartinės priemokas buvo nurodyti tik teisės aktai (Teisėjų atlyginimų įstatymo³³ 6 straipsnis ir Teisėjų tarybos nutarimu³⁴ patvirtinto Aprašo 5 punktas), kuriais vadovaujantis jos yra skiriamos, tačiau nebuvo nurodyta, už kokį atliktą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis darbą pagal Aprašo 5 punktą teisėjams skiriamos vienkartinės priemokos.

Audito metu III grupės teismų pirmininkai aiškino, kad vienkartinės priemokos teisėjams buvo skirtos ir išmokėtos už atliktą po darbo, poilsio ir švenčių dienomis darbą dėl teismuose padidėjusių bylų kiekio ir neužimtų teisėjų pareigybių. Dėl šių priežasčių, siekiant įstatymuose nustatytais terminais išnagrinėti bylas, teisėjams dažnai tenka ruošti byloms, priimti procesinius sprendimus ir rašyti procesinius dokumentus po darbo valandų arba poilsio ir švenčių dienomis. II grupės teismų pirmininkai nurodė tokias pačias vienkartinių priemokų teisėjams skyrimo aplinkybes bei tai, kad apygardų teismų teisėjai vykdė apylinkės teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas.

Atsižvelgiant į Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio ir Aprašo 5 punkto nuostatas, teismų pirmininkų įsakymuose vienkartinių priemokų skyrimo teisėtumui pagrįsti turėjo būti nurodyta, už kokias vykdytas teisėjų funkcijas buvo skiriamos šios priemokos.

³³ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008 m. lapkričio 6 d. Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

³⁴ Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimas Nr.13P-211-(7.1.2.)

➤ Šešiuose II grupės teismuose nebuvo teisėjų dirbtų viršvalandžių, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos, todėl auditoriai negalėjo įsitikinti, ar teismų pirmininkų įsakymuose ir auditoriams pateiktuose paaiškinimuose nurodytos teisėjų vykdytos funkcijos buvo atliekamos po darbo, poilsio ir švenčių dienomis, kaip nustatyta Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje.

➤ Daugumoje III grupės teismų buvo vedama teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita (budėjimai pagal grafikus), tačiau teisėjų dirbti viršvalandžiai nebuvo žymimi nei žiniaraščiuose, nei kituose vidaus dokumentuose. Teismų pirmininkai įsakymuose, skiriant teisėjams vienkartinę priemoką, arba paaiškinimuose auditoriams nurodė, kad jos buvo skirtos ne tik už budėjimus, bet ir už dirbtus viršvalandžius padidėjus darbo krūviui.

Pavyzdžiai

II grupė (apygardų teismai ir apygardų administraciniai teismai)

Teismai, kuriuose nesant viršvalandžių, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos, auditoriai negalėjo įsitikinti, kad teisėjai dirbo viršvalandžius arba poilsio ir švenčių dienomis įsakymuose nurodytu vienkartinį išmokų skyrimo pagrindu: Klaipėdos apygardos teisme³⁵, Klaipėdos apygardos administraciniame teisme³⁶, Panevėžio apygardos teisme³⁷, Panevėžio apygardos administraciniame teisme³⁸, Šiaulių apygardos administraciniame teisme³⁹, Šiaulių apygardos teisme⁴⁰, be kitų įsakymuose nurodytų aplinkybių (administracinės veiklos priežiūros funkcijų vykdymas), vienkartinės priemokos buvo skirtos už didelį teisėjų darbo krūvį, tačiau viršvalandinio darbo apskaitos 2008 metais nebuvo.

Teismai, kuriuose pagal pateiktus papildomus dokumentus auditoriai galėjo įsitikinti, kad teisėjai įsakymuose nurodytu pagrindu dirbo viršvalandžius arba poilsio ir švenčių dienomis: Vilniaus apygardos administraciniame teisme⁴¹ – skiriant vienkartinę priemoką dėl viršvalandinio darbo buvo tikrinami praėjusio laikotarpio įrašai autorizuoto įėjimo ir stebėjimo sistemoje. Vilniaus apygardos teisme⁴² – teisėjų darbas po darbo valandų bei poilsio dienomis fiksuojamas atvykimo ir išvykimo iš teismo žurnaluose. Kauno apygardos teisme – teisėjų dirbtas laikas poilsio ir švenčių dienomis žymimas Darbuotojų registracijos žurnale (atsakingas teismo raštinės vedėjas).

III grupė (apylinkių teismai)

Kauno miesto apylinkės teisme buvo apskaitomas tik 5 teisėjų viršvalandinis darbas. Teismo pirmininko aiškinimu, teisėjų darbo laikas yra nenormuojamas, todėl faktiškai kiekvienas teisėjas dirbo viršvalandinį darbą. Jurbarko rajono apylinkės⁴³, Šilalės rajono apylinkės⁴⁴, Šalčininkų rajono apylinkės⁴⁵, Ignalinos rajono apylinkės⁴⁶ teismuose nebuvo teisėjų viršvalandinio darbo apskaitos. Vilniaus rajono apylinkės teismo⁴⁷ pirmininko aiškinimu, vienkartinės priemokos teisėjams buvo paskirtos už teisėjų dėl padidėjusio krūvio papildomai dirbtą laiką po darbo valandų ar darbą poilsio ir švenčių dienomis, nors teismo žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimo laikas. Zarasų rajono apylinkės teisme⁴⁸ vienkartinės priemokos buvo skirtos už teisėjų sprendimų stabilumą, gerą darbą, padidėjusį darbo krūvį civilinėse, baudžiamosiose ir administracinėse bylose, tačiau teisme nebuvo teisėjų viršvalandinio darbo apskaitos. Ignalinos rajono apylinkės teismo⁴⁹ pirmininko viršvalandinis darbas ir darbas poilsio ir švenčių dienomis nebuvo žymimas.

³⁵ Klaipėdos apygardos teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. P-194 „Dėl vienkartinės priemokos teisėjams išmokėjimo“.

³⁶ Klaipėdos apygardos administracinio teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. P-48 „Dėl vienkartinį priemokų teisėjams skyrimo“.

³⁷ Panevėžio apygardos teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymas Nr. P 54.

³⁸ Panevėžio apygardos administracinio teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. V-62.

³⁹ Šiaulių apygardos administracinio teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. 119.

⁴⁰ Šiaulių apygardos teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymas Nr. V-82.

⁴¹ Vilniaus apygardos administracinio teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. P-175.

⁴² Vilniaus apygardos teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymas Nr. P-330.

⁴³ Jurbarko rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. J-82.

⁴⁴ Šilalės rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 37V.

⁴⁵ Šalčininkų rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. V2-31.

⁴⁶ Ignalinos rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. V-31.

⁴⁷ Vilniaus rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymas Nr. K-164.

⁴⁸ Zarasų rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. IP-16.

⁴⁹ Ignalinos rajono apylinkės teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. V-31.

Teismuose ne visais atvejais buvo apskaitomi teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbas poilsio ir švenčių dienomis, todėl negalėjome įvertinti iš viso 930,1 tūkst. Lt teisėjams skirtų vienkartinių priemonių teisėtumo:

– 638,0 tūkst. Lt II grupės teismuose, iš šios sumos: Klaipėdos apygardos – 193,0 tūkst. Lt, Šiaulių apygardos – 170,6 tūkst. Lt, Panevėžio apygardos – 162,7 tūkst. Lt, Panevėžio apygardos administraciniame – 51,6 tūkst. Lt, Šiaulių apygardos administraciniame – 45,2 tūkst. Lt, Klaipėdos apygardos administraciniame – 14,9 tūkst. Lt;

– 292,1 tūkst. Lt III grupės teismuose, iš šios sumos: Kauno miesto – 144,2 tūkst. Lt, Vilniaus rajono – 56,0 tūkst. Lt, Jurbarko rajono – 29,1 tūkst. Lt, Zarasų rajono – 23,2 tūkst. Lt, Šilalės rajono – 20,9 tūkst. Lt, Šalčininkų rajono – 12,8 tūkst. Lt, Ignalinos rajono – 5,9 tūkst. Lt.

➤ Trijų apylinkių teismų pirmininkai, vadovaudamiesi Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str., už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant teisėjo funkcijas, paskyrė vienkartinę priemonę teisėjams, kurie Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais 2008 metais buvo paskirti kitų teismų teisėjais ir apylinkių teismuose jau nebedirbo.

Pagal Teisėjų tarybos nutarimu⁵⁰ patvirtinto Aprašo 4 punktą, vienkartinė priemonė teisėjui mokama už kalendorinius darbo metus tame teisme, kuriame jis dirba. Be to, pagal Teismų įstatymo⁵¹ 46 straipsnio 14 dalį, teisėjams, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo (iki 2008 m. rugpjūčio 31 d.) buvo nustatytos ilgesnės atostogos ir (arba), atsižvelgiant į jų stažą, didesnis pareiginės algos priedas, ir (arba) kitos socialinės garantijos, šios garantijos nemažinamos.

Vadovaujantis minėtų teisės aktų nuostatomis, teisėjui, nedirbančiam teisme, negalėjo būti išmokėta vienkartinė priemonė, tačiau išeinant iš darbo už 2008 metais nepanaudotas papildomas atostogas nustatyta tvarka⁵² galėjo būti išmokėta pinigine kompensacija.

Trijuose III grupės teismuose nebuvo vadovaujamosi Aprašo 4 punktu, nes nedirbantiems teisėjams skirta 15,9 tūkst. Lt vienkartinių priemonių (Utenos rajono apylinkės – 6,2 tūkst. Lt, Alytaus rajono apylinkės – 5,8 tūkst. Lt, Kauno rajono apylinkės – 3,9 tūkst. Lt).

⁵⁰ Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

⁵¹ Teismų įstatymo 33, 34, 36, 38, 39, 42, 43, 47, 51, 55-1, 57, 61, 63, 64, 69-1, 81 straipsnių, IX skyriaus pavadinimo, 83, 84, 85, 86, 90, 98, 101, 103 straipsnių, XII skyriaus antrojo skirsnio pavadinimo, 106, 107, 108, 119, 120, 122, 124, 127, 128, 129 straipsnių pakeitimo ir papildymo, 89, 109, 110, 111, 112, 125 straipsnių pripažinimo netekusiais galios ir įstatymo papildymo 53-1, 53-2 straipsniais ir IX skyriaus trečiuoju skirsniu įstatymas, 2008 m. liepos 3 d. Nr. X-1685.

⁵² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828.

2. Valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Teismuose 2008 m. gruodžio 31 d. buvo nustatytos 1662, užimta 1551 (arba 93,3 proc.) valstybės tarnautojų pareigybė.

Teismai 2008 metais panaudojo 56 209,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui ir 17 377,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

- 10 826,6 tūkst. Lt priedams ir priemokoms;
- 3 248,1 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms;
- 4 374,1 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme⁵³ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos (išskyrus ataskaitos 2.3. dalyje išdėstytus atvejus) atitinka Teisėjų tarybos⁵⁴ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas.

Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu⁵⁵ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Be to, įstatyme⁵⁶ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. Valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neturi viršyti 60 proc. pareiginės algos⁵⁷, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma – 70 proc. pareiginės algos⁵⁸.

Teismuose nustatėme atvejus, kai nesivadovaujant Valstybės tarnybos įstatymu valstybės tarnautojams skirta priedų ir priemokų suma viršijo 70 proc. pareiginės algos dydį (Vilniaus apygardos administraciniame – 1,5 tūkst. Lt, Kelmės rajono apylinkės – 0,5 tūkst. Lt, Joniškio rajono apylinkės – 0,3 tūkst. Lt, Kupiškio rajono apylinkės – 0,2 tūkst. Lt, Anykščių rajono

⁵³ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

⁵⁴ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1, 2, 5 p.

⁵⁶ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p.

⁵⁷ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 3 d.

⁵⁸ Ten pat, 23 str. 2 d.

apylinkės – 0,2 tūkst. Lt, Akmenės rajono apylinkės – 0,1 tūkst. Lt) ir valstybės tarnautojams buvo klaidingai apskaičiuotas mažesnis priedas už ištarnautus Lietuvos valstybei metus (Lietuvos apeliaciniam teismui – 1,1 tūkst. Lt, Kaišiadorių rajono apylinkės teismui – 0,5 tūkst. Lt).

Kitų reikšmingų klaidų, skaičiuojant valstybės tarnautojų priedus ir priemokas, teismuose nebuvo nustatyta.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės pinigines išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“.

3 lentelė. Vienkartinės pinigines išmokos valstybės tarnautojams 2008 m.

Grupės	Vienkartinės pinigines išmokos valstybės tarnautojams 2008 m.				
	Teismai	Teismų skaičius	Užimtos valstybės tarnautojų pareigybės	2008 m. skirtos vienkartinės pinigines išmokos, tūkst. Lt	Skirta po gruodžio 15 d., tūkst. Lt
I	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Lietuvos apeliacinis teismas	3	197	405,5	0
II	Apygardų teismai ir apygardų administraciniai teismai	10	416	1065,6	164,8
III	Apylinkių teismai	54	938	1777,0	235,5
Iš viso		67	1551	3248,1	400,3

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybės tarnybos įstatyme⁵⁹ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu⁶⁰ patvirtino Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kuriame nurodyti penki atvejai, kada galima valstybės tarnautojams skirti vienkartinės pinigines išmokas, ir nustatyta, kad kiekvienu atveju vienkartinė pinigine išmoka gali būti skiriama ne daugiau kaip kartą per metus tuo pačiu pagrindu, neviršijant 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais) 27 str. 2 d. 3 p.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Audito metu nustatėme, kad:

- viename II grupės ir dviejuose III grupės teismuose valstybės tarnautojams iš viso 237,7 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų buvo skirta pažeidžiant teisės aktų reikalavimus:
 - 25,5 tūkst. Lt – Panevėžio apygardos administraciniame teisme, už gerus trijų ketvirčių darbo rezultatus (nenumatytu teisės aktuose atveju);
 - 206,5 tūkst. Lt – Kauno miesto apylinkės teisme, įvairių švenčių progomis (tuo pačiu atveju tris kartus per 2008 metus);
 - 5,7 tūkst. Lt – Joniškio rajono apylinkės teisme (tuo pačiu atveju daugiau kaip kartą per 2008 metus).
- Lietuvos apeliaciniame teisme vienam valstybės tarnautojui, kuriam per paskutinius 12 mėnesių paskirta tarnybinė nuobauda, buvo skirta 0,8 tūkst. Lt vienkartinė išmoka.
- Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme valstybės tarnautojams skirta 79,3 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių atlikimą. Už šią veiklą turėjo būti skiriamos priemokos įstatymo⁶¹ nustatyta tvarka.

Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus viename II grupės ir dviejuose III grupės teismuose valstybės tarnautojams skirta iš viso 238,5 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų: 25,5 tūkst. Lt – Panevėžio apygardos administraciniame, 206,5 tūkst. Lt – Kauno miesto apylinkės, 5,7 tūkst. Lt – Joniškio rajono apylinkės, 0,8 tūkst. Lt – Lietuvos apeliaciniame teismuose.

Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme negalėjome patvirtinti 79,3 tūkst. Lt valstybės tarnautojams skirtų vienkartinių piniginių išmokų teisėtumo, nes už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių atlikimą turėjo būti skiriamos priemokos.

2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu⁶² apygardų teismai nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo priskirti II įstaigų grupei (iki minėtos datos – III grupei), o apylinkių teismai – III įstaigų grupei (iki minėtos datos – IV grupei). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu⁶³, II įstaigos grupės skyriaus vedėjo (taikoma struktūriniam padaliniui, nesančiam kitame struktūriniame padalinyje) pareigybė buvo priskirta A lygio 14–16 kategorijai, III įstaigos grupės ta pati pareigybė – A lygio 13–15 kategorijai.

Vadovaujantis minėto įstatymo 2 straipsnio 10 dalimi, pakeitus valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijas, pagal 8 straipsnio 7 dalyje nurodytą metodiką atitinkamai

⁶¹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str.

⁶² Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. X-1511.

⁶³ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 7, 8 ir 24 straipsnių ir priedėlio pakeitimo ir įstatymo papildymo 2, 3 priedais įstatymas (2007 m. gruodžio 4 d. įstatymo Nr. X-1349 redakcija), 6 str.

turėjo būti keičiama valstybės tarnautojo pareigybės kategorija, o pagal įstatymo 7 straipsnio 4 dalį sprendimas dėl aukštesnės valstybės tarnautojo pareigybės kategorijos nustatymo turėjo įsigalioti nuo 2008 m. gegužės 1 d., kartu su atitinkamų metų valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių sąrašu.

➤ Teismų raštinės yra skyriai, nesantys kitame struktūriniame padalinyje, todėl jų vedėjams nuo 2008 m. gegužės 1 d. turėjo būti nustatyta nauja žemiausia atitinkamai įstaigų grupei priskirta kategorija. Nustatėme atvejus, kai raštinių vedėjams nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo taikomos mažesnės pareigybių kategorijos: Klaipėdos apygardos teisme – A lygio 12 (turėjo būti 14), Klaipėdos miesto ir Vilniaus miesto 1 apylinkių teismuose – A lygio 12 (turėjo būti 13) kategorija.

Atkreiptinas dėmesys, kad minėtų teismų pirmininkai audito metu ėmėsi priemonių ir priėmė atitinkamus sprendimus dėl naujų pareigybių kategorijų raštinių vedėjams nustatymo.

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 7 straipsnį valstybės tarnautojų pareigybės yra 3 lygių ir skirstomos į 20 kategorijų. Aukščiausia yra 20 kategorija, žemiausia – 1 kategorija.

Valstybės tarnybos įstatymas⁶⁴ nustato, kad į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas be konkurso karjeros valstybės tarnautojas gali būti perkeltas jį į pareigas priėmusio asmens sprendimu tik tuo atveju, kai karjeros valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertina valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija ir jis atitinka tos pareigybės aprašyme nustatytus specialius reikalavimus. Vertinimo komisija⁶⁵, karjeros valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertinusi labai gerai, valstybės tarnautoją į pareigas priėmusiam asmeniui siūlo jį perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo toje pačioje valstybės institucijoje pareigas.

Audito metu nustatėme, kad dviejuose teismuose (II ir III grupės) buvo pažeistos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios valstybės tarnautojų perkėlimą į aukštesnes pareigas:

➤ Klaipėdos miesto apylinkės teisme⁶⁶ įstatymų nustatyta tvarka neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, 36 karjeros valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos nuo 2008 m. sausio 1 d. buvo padidintos viena kategorija ir vieno valstybės tarnautojo – dviem kategorijomis. Dėl to šiems valstybės tarnautojams teisme 2008 metais buvo apskaičiuota ir išmokėta 56,4 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 17,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

➤ Panevėžio apygardos teisme⁶⁷ įstatymų nustatyta tvarka neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, 27 karjeros valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos 2008 m. sausio–kovo mėn. buvo padidintos viena kategorija. Dėl to šiems valstybės tarnautojams teisme

⁶⁴ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 18 str. 4 d.

⁶⁵ Ten pat, 22 str. 14 d.

⁶⁶ Klaipėdos miesto apylinkės teismo pirmininko 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 1V-307.

⁶⁷ Panevėžio apygardos teismo pirmininko 2008 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. P1.

buvo apskaičiuota ir išmokėta 22,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 6,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Be to, Panevėžio apygardos teisme⁶⁸ nustatyta tvarka neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, nuo 2008 m. gegužės 1 d. 13 posėdžių sekretorių buvo perkelta iš B lygio 4 kategorijos į B lygio 5 kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas ir A lygio 10 kategorijos valstybės tarnautojas perkeltas į A lygio 11 kategorijos pareigas.

Vadovaujantis Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos⁶⁹ 24 punktu, karjeros valstybės tarnautojus perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojų pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos galima tik tais atvejais, kai suvienodintų pareigybių sąrašė nustatomos aukštesnės žemiausios valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos. Šiuo atveju, nors Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu⁷⁰ apygardų teismai nuo 2008 m. gegužės 1 d. buvo priskirti II įstaigų grupei (iki minėtos datos – III grupei), nebuvo minėtų pagrindų, kuriems esant karjeros valstybės tarnautojus galima perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojų pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos. Dėl to teisme buvo apskaičiuota ir minėtiems darbuotojams išmokėta 16,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir apskaičiuota 5,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus Klaipėdos miesto apylinkės ir Panevėžio apygardos teismuose valstybės tarnautojai buvo perkelti į aukštesnes pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos. Dėl to šiuose teismuose valstybės tarnautojams buvo apskaičiuotas 95,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio (Klaipėdos miesto apylinkės teisme – 56,4 tūkst. Lt; Panevėžio apygardos teisme – 38,7 tūkst. Lt) ir nuo jo apskaičiuota 29,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teismų pirmininkų pateiktos pastabos dėl valstybės tarnautojų perkėlimo į aukštesnes pareigas

Panevėžio apygardos teismo pirmininkas nurodė, kad viena pakopa didesnės kategorijos nustatymas, neviršijanti atitinkamoms valstybės tarnautojų pareigybėms nustatytų kategorijų minimalios ir maksimalios ribos, negali būti laikomas valstybės tarnautojų perkėlimu į aukštesnes pareigas. Teismo pirmininkas taip pat nurodo, kad valstybės tarnautojo perkėlimas į aukštesnes valstybės tarnautojo pareigas betarpiškai turi būti siejamas su šio valstybės tarnautojo atitikimu aukštesniems reikalavimams, jo tarnybinių funkcijų padidėjimu, didesne atsakomybe, didesniu darbo užmokesčiu ir kitų esminių aplinkybių pasikeitimu, tačiau teisme, nustatant aukštesnes valstybės tarnautojų pareigybių kategorijas, atitinkamas pareigas ėjusiems valstybės tarnautojams nebuvo nustatyti nauji, aukštesni reikalavimai, jų funkcijų apimtis ir atsakomybė taip pat nepadidėjo.

Klaipėdos miesto apylinkės teismo pirmininko pavaduotojas nurodė, kad apylinkės teismo raštinės vedėjo pareigybė nebuvo steigama naujai ir nebuvo laisva, todėl kategorija turėjo būti nustatyta vadovaujantis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (Žin., 1994, Nr. 46-851; 202, Nr. 17-649) 103 straipsnio (redakcija iki 2008 m. rugsėjo 1 d.) 2 dalimi, t.y. teismo pirmininkui tvirtinant teismo struktūrą, pareigybių sąrašą ir kategorijas. Analogiškai sprendžiamas ir klausimas dėl pareigybės kategorijos pakeitimo 35 posėdžių sekretoriams, vyriausiajam finansininkui ir teismo pirmininko patarėjui. Pasiūlymas keisti valstybės tarnautojo pareigybės kategoriją valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimo būdu neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatų.

⁶⁸ Panevėžio apygardos teismo pirmininko 2008 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. P16.

⁶⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. 685 (2008 m. gegužės 1 d. redakcija).

⁷⁰ Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. X-1511.

2.4. Dėl poilsio laiko valstybės tarnautojams suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnis nustato, kad darbo santykius ir socialines garantijas reglamentuojantys įstatymai bei kiti teisės aktai valstybės tarnautojams taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nereglamentuoja šis įstatymas. Apmokėjimo sąlygos už budėjimus reglamentuojamos Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 straipsnyje. Pagal šį straipsnį darbuotojui gali būti suteikiamas poilsio laikas tokios pat trukmės kaip budėjimas įmonėje ar darbo laikui prilygintas budėjimo laikas (budint namuose). Budėjimas įmonėje prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose – ne mažiau kaip pusei darbo laiko.

Audito metu nustatėme, kad III grupės (apylinkių) teismuose poilsio ir švenčių dienomis atliekant procesinius veiksmus kartu su teisėjais dirbo ir teismo posėdžių sekretoriai, tačiau jų darbo laikas šiomis dienomis teismuose buvo apskaitomas skirtingai, iš viso neapskaitomas arba poilsio dienos suteiktos ne tokios pat trukmės, kaip budėjimas teisme:

➤ Molėtų rajono apylinkės ir Visagino miesto apylinkės teismų žiniaraščiuose posėdžių sekretorių budėtos dienos nebuvo apskaitomos; Ignalinos ir Šalčininkų rajonų apylinkės teismuose posėdžių sekretorių budėjimas namuose poilsio ir švenčių dienomis buvo pažymėtas kaip darbas tomis dienomis, žiniaraščiuose buvo žymimas dienomis, bet ne valandomis; Vilniaus rajono apylinkės teismo žiniaraštyje budėtos dienos žymėtos nenurodant budėto laiko valandų. Teismo teigimu, posėdžių sekretoriams už budėjimą suteikiamas poilsio laikas, tačiau jis neišforminamas teismo pirmininko įsakymais. Nesant tikslios posėdžių sekretorių budėjimų ir poilsio laiko suteikimo apskaitos, šiame teisme negalėjome įvertinti, ar posėdžių sekretoriams už budėjimus poilsio laikas buvo suteiktas teisės aktų nustatyta tvarka.

➤ Posėdžių sekretoriams už budėjimus, nesivadovaujant Valstybės tarnybos įstatymo⁷¹ ir Darbo kodekso⁷² nuostatomis, buvo suteikiamas ne tokios pat trukmės poilsio laikas, kaip budėjimas teisme: Vilniaus miesto 1 apylinkės (už 7 val. suteikiamos 2 laisvos dienos), Vilniaus miesto 2 apylinkės ir Vilniaus miesto 3 apylinkės teismuose (už 4 val. – 1 laisva diena).

Dėl netikslios posėdžių sekretorių darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos negalėjome įvertinti, ar III grupės teismuose teisingai apskaičiuotas pridedamas prie kasmetinių atostogų poilsio laikas ir negalėjome įvertinti iš viso 6,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo teisėtumo (3,4 tūkst. Lt – Ignalinos rajono apylinkės teisme, 2,1 tūkst. Lt – Molėtų rajono apylinkės teisme, 1,0 tūkst. Lt – Šalčininkų rajono apylinkės teisme, 0,2 tūkst. Lt – Visagino miesto apylinkės teisme).

⁷¹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 str.

⁷² Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 str. 3 d.

3. Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Teismuose 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtinta 1 181 darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartis, pareigybė, dirbo 1 030 darbuotojų.

Teismai 2008 metais 18 485,0 tūkst. Lt asignavimų panaudojo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui ir 5 722,2 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

- 2 495,5 tūkst. Lt priedams ir priemokoms;
- 1 271,9 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms;
- 1 169,3 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai turi būti nustatomi laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁷³ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų. Darbuotojams priedų skyrimą už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ar sudėtingų darbų vykdymą ir priemokų už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą reglamentuoja minėto nutarimo 5.2 punktas. Pažymėtina, kad darbuotojams skirtų priemokų sumos neturi viršyti jiems nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio ir jos gali būti paskirtos ne ilgesniam laikotarpiui, kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

Audito metu teismuose nustatyta atvejų, kai priemokos darbuotojams buvo mokamos už tiesioginių pareigų atlikimą, bendra jų bei priedų suma viršijo nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį, priedas buvo mokamas nenurodant konkretaus termino:

➤ Ignalinos rajono apylinkės ir Vilniaus miesto 4 apylinkės teismuose, pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁷⁴ nuostatas, vairuotojams buvo skirtos priemokos už tiesioginių pareigų, nustatytų pareigybių aprašymuose, atlikimą.

➤ Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, bendra priedų ir priemokų suma viršijo nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį Telšių rajono apylinkės ir Kelmės rajono apylinkės teismuose. Šalčininkų rajono apylinkės teisme vairuotojui buvo mokamas pastovus priedas, nenurodant konkretaus termino, Kauno apygardos administraciniame teisme darbininkui neteisingai, netaikant tarnybinio atlyginimo koeficiento, už tris mėnesius apskaičiuotas didesnis darbo užmokestis.

⁷³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷⁴ Ten pat, 5.2. p.

Viename II grupės ir keturiuose III grupės teismuose, nesilaikant teisės aktų reikalavimų, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priedams ir priemokoms panaudota iš viso 17,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų (6,5 tūkst. Lt – Šalčininkų rajono apylinkės, 3,9 tūkst. Lt – Ignalinos rajono apylinkės, 3,4 tūkst. Lt – Vilniaus miesto 4 apylinkės, 2,3 tūkst. Lt – Kelmės rajono apylinkės; 0,8 tūkst. Lt – Kauno apygardos administraciniame, 0,2 tūkst. Lt – Telšių rajono apylinkės teismuose).

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime⁷⁵ numatyti atvejai, kada galima mokėti vienkartinę pinigines išmokas, skirtas darbuotojams skatinti. Darbuotojams skirtų vienkartinių piniginių išmokų dydis neturi viršyti 100 procentų nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, vienkartinės piniginės išmokos negali būti skirtos daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu.

4 lentelė. Vienkartinės piniginės išmokos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis 2008 m.

Grupės	Teismai	Teismų skaičius	Užimtos darbuotojų pareigybės	2008 m. skirtos vienkartinės piniginės išmokos, tūkst. Lt	Skirta po gruodžio 15 d., tūkst. Lt
I	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Lietuvos apeliacinis teismas	3	64	102,7	0
II	Apygardų teismai ir apygardų administraciniai teismai	10	234	370,6	63,7
III	Apylinkių teismai	54	732	798,6	128,8
Iš viso		67	1030	1271,9	192,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė

➤ Audito metu nustatyta, kad teismuose vienkartinės piniginės išmokos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, skirtos pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁷⁶ nuostatas:

- Tuo pačiu atveju daugiau kaip kartą per metus Kauno miesto apylinkės teisme – 112,0 tūkst. Lt (įvairių švenčių progomis, viršijant nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį); Joniškio rajono apylinkės teisme – 2, 2 tūkst. Lt (už nepriekaištingą pareigų atlikimą valstybinių švenčių proga); Kauno apygardos teisme – 1, 7 tūkst. Lt (darbuotojui atlikus vienkartinę ypač svarbias užduotis).

⁷⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5.4 p.

⁷⁶ Ten pat.

- Nenumatytu teisės aktuose pagrindu Panevėžio apygardos administraciniame teisme⁷⁷ – 7,5 tūkst. Lt (už gerus trijų ketvirčių teismo darbo rezultatus).

Dviejuose II grupės ir dviejuose III grupės teismuose, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, iš viso skirta 123,4 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų:

- 9,2 tūkst. Lt II grupės teismuose, iš jų: Panevėžio apygardos administraciniame – 7,5 tūkst. Lt, Kauno apygardos – 1,7 tūkst. Lt;
- 114,2 tūkst. Lt III grupės teismuose, iš jų: Kauno miesto apylinkės – 112,0 tūkst. Lt, Joniškio rajono apylinkės – 2,2 tūkst. Lt.

4. Dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo

Audito metu nustatėme, kad teismuose skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁷⁸ patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, pagal kurį vienkartinės piniginės išmokos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant 1/4 bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką.

➤ III grupės teismuose, nesilaikant Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo, skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį buvo neįtrauktos arba neteisingai pridedamos prie darbo užmokesčio valstybės tarnautojams ir darbuotojams paskirtos vienkartinės piniginės išmokos. Dėl to šiems darbuotojams dalis išmokų už atostogas buvo apskaičiuota neteisingai.

Dėl to, kad III grupės teismuose vidutinis darbo užmokestis buvo apskaičiuotas klaidingai, negalėjome patvirtinti valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, apskaičiuoto 792,4 tūkst. Lt darbo užmokesčio už atostogas tikslumo ir teisingumo: Vilniaus miesto 1 apylinkės – 322,2 tūkst. Lt, Vilniaus miesto 2 apylinkės – 216,8 tūkst. Lt, Vilniaus miesto 3 apylinkės – 163,9 tūkst. Lt, Telšių rajono apylinkės – 48,8 tūkst. Lt, Visagino miesto apylinkės – 40,7 tūkst. Lt.

⁷⁷ Panevėžio apygardos administracinio teismo pirmininko 2008 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. V-44 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų“.

⁷⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 650.

➤ Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašas⁷⁹ nustato, kad nepanaudotų atostogų kalendorinių dienų suma turi būti dauginama iš metinio darbo dienų koeficiento (pagal darbuotojo ar įmonės darbo (pamainos) grafiką) ir iš darbuotojo vidutinio vienos darbo dienos užmokesčio.

Lietuvos apeliaciniame teisme atleistiems darbuotojams buvo neteisingai apskaičiuotos piniginės kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas, nes nepanaudotų atostogų kalendorinių dienų suma nepadauginta iš patvirtinto⁸⁰ metinio darbo dienų 0,7 koeficiento.

Lietuvos apeliacinio teismo darbuotojų nepanaudotų atostogų kalendorinių dienų sumos nepadauginus iš nustatyto metinio darbo dienų 0,7 koeficiento, atleistiems 2008 metais darbuotojams iš viso buvo apskaičiuota 21,6 tūkst. Lt didesnės kompensacijos už nepanaudotas atostogas ir 6,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

➤ Panevėžio miesto apylinkės teismo posėdžių sekretoriams už darbą poilsio ir švenčių dienomis buvo kompensuojama ne pridėdant dienas prie kasmetinių atostogų, bet suteikiant kitas mokamas poilsio dienas, už kurias buvo apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis. Šiuo atveju valstybės tarnautojams suteikus mokamas poilsio dienas už darbą poilsio ir švenčių dienomis turėjo būti skaičiuojamas darbo užmokestis.

Panevėžio miesto apylinkės teisme buvo klaidingai už poilsio dienas apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis, todėl negalėjome patvirtinti apskaičiuoto už mokamas poilsio dienas 6,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio valstybės tarnautojams tikslumo ir teisingumo.

5. Dėl teismų debetinio įsiskolinimo

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme⁸¹ nustatyta, kad valstybės biudžeto asignavimai skiriami biudžetiniams metams, o biudžetiniai metai – tai metai, kurie prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme⁸² nustatyta, kad visos išlaidos turi būti pagrįstos apskaitos dokumentais.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu, metams pasibaigus nepanaudotos biudžeto lėšos, išskyrus nepanaudotus asignavimus specialiosioms programoms ir baigiamiems statybos objektams finansuoti, iki sausio 10 dienos grąžinamos į valstybės biudžetą.

⁷⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. 650, 7 p.

⁸⁰ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. A1-377.

⁸¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2 str. 1 ir 3 d.

⁸² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 12 str. 1 d.

Audito metu nustatėme, kad dalis II ir III grupės teismų 2008 m. gruodžio 31 d. turėjo debetinį įsiskolinimą, kuris daugeliu atvejų susidarė, kai nepanaudoti valstybės biudžeto asignavimai nebuvo gražinti į valstybės biudžetą, bet nesant apskaitos dokumentų, pagrindžiančių faktines išlaidas, buvo atlikti avansiniai mokėjimai už būsimas 2009 metų išlaidas:

➤ Vilniaus apygardos teisme – 30,4 tūkst. Lt debetinis įsiskolinimas (19,7 tūkst. Lt gyventojų pajamų mokesčio ir 10,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų); Kauno apygardos teisme – 7,7 tūkst. Lt (7,2 tūkst. Lt gyventojų pajamų mokesčio ir 0,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų).

➤ Vilkaviškio rajono apylinkės teisme – 3,3 tūkst. Lt debetinis įsiskolinimas (Valstybinei mokesčių inspekcijai, Socialinio draudimo fondo valdybai, AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir UAB „Vilkaviškio vandenys“); Kauno rajono apylinkės teisme – 2,8 tūkst. Lt (Socialinio draudimo fondo valdybai ir UAB „Lukoil Baltija“); Marijampolės rajono apylinkės teisme – 1,2 tūkst. Lt (AB „Rytų skirstomieji tinklai“); Kaišiadorių rajono apylinkės teisme – 0,7 tūkst. Lt (UAB „EMSI“ ir socialinio draudimo 3 proc. įmokos). Atkreiptinas dėmesys, kad su minėtomis bendrovėmis teismų sudarytose sutartyse⁸³ toks apmokėjimas nenumatytas.

Dviejuose II grupės ir trijuose III grupės teismuose, nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais, 2008 m. gruodžio mėnesį nesant apskaitos dokumentų buvo atlikti 46,1 tūkst. Lt avansiniai mokėjimai už būsimas 2009 metų išlaidas: 30,4 tūkst. Lt – Vilniaus apygardos, 7,7 tūkst. Lt – Kauno apygardos, 3,3 tūkst. Lt – Vilkaviškio rajono apylinkės, 2,8 tūkst. Lt – Kauno rajono apylinkės, 1,2 tūkst. Lt – Marijampolės rajono apylinkės, 0,7 tūkst. Lt – Kaišiadorių rajono apylinkės teisme.

6. Dėl asignavimų pakeitimo ir darbo užmokesčio fondo panaudojimo

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁸⁴ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 76 ir 77 punktais, asignavimų valdytojai gali keisti programos sąmatą, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateikę pažymą apie biudžeto asignavimų pakeitimus.

Nustatėme atvejų, kai II ir III grupės teismuose valstybės biudžeto asignavimai buvo panaudoti kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms, nepakeitus jų paskirties ir nesuderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija:

⁸³ 1999 m. gegužės 18 d. sutartis Nr. 4617 ir 1998 m. balandžio 8 d. sutartis Nr. 29; 2006 m. balandžio 12 d. pirkimo–pardavimo sutartis Nr. 955; 2002 m. rugsėjo 12 d. sutartis Nr. 4523.

⁸⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543.

➤ Vilniaus apygardos administraciniame teisme 8,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudota kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms – prekėms ir paslaugoms įsigyti; Vilniaus miesto 2 apylinkės teisme 93,9 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokoms, prekėms ir paslaugoms įsigyti ir socialinėms išmokoms (pašalpoms); Vilniaus miesto 3 apylinkės teisme 3,4 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokoms ir prekėms ir paslaugoms įsigyti.

Nesilaikydami teisės aktų nuostatų iš viso 106,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų teismai panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms apmokėti: Vilniaus miesto 2 apylinkės – 93,9 tūkst. Lt, Vilniaus apygardos administracinis – 8,7 tūkst. Lt, Vilniaus miesto 3 apylinkės – 3,4 tūkst. Lt.

Be to, I ir II grupės teismuose nustatėme atvejų, kai apmokant išlaidas iš darbo užmokesčiui skirtų lėšų nesivadovaujama Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu⁸⁵ patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija:

➤ Vilniaus apygardos teisme 23,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų, išskaitytų iš darbo užmokesčio, buvo sumokėta ne iš darbo užmokesčiui, o iš socialinio draudimo įmokoms skirtų asignavimų; Lietuvos Aukščiausiajame Teisme iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų išmokėta 207,6 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpų), kurios turėjo būti mokamos iš darbdavių socialinei paramai skirtų asignavimų ir apskaitomos socialinio draudimo išmokų, socialinės paramos ir darbdavių socialinės paramos išlaidų straipsniuose.

Nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais⁸⁶ Vilniaus apygardos teisme 23,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų, išskaitytų iš darbo užmokesčio, sumokėta ne iš darbo užmokesčiui, bet iš socialinio draudimo įmokoms skirtų asignavimų; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo darbuotojams skirtų 207,6 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpų) sumokėta ne iš darbdavių socialinei paramai, bet iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų.

⁸⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. 1K-280.

⁸⁶ Ten pat.

AUDITO POVEIKIS

Sprendimai

Atsižvelgiant į audito metu teismuose nustatytus teisės aktų pažeidimus, buvo priimti šeši valstybės kontrolieriaus pavaduotojo sprendimai:

➤ Dėl *Panevėžio apygardos administraciniame, Kauno miesto apylinkės ir Joniškio rajono apylinkės teismuose* audito metu nustatytų Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) pažeidimų, kuriuos padarė teismų pirmininkai, valstybės kontrolieriaus pavaduotojas 2009 m. kovo mėnesį priėmė sprendimus (Nr. SP-2, Nr. SP-5, Nr. SP-4), kuriais šių teisės aktų nesilaikymas teismų pirmininkams nurodytas kaip reikšmingas teisės akto pažeidimas.

➤ Dėl *Panevėžio apygardos ir Klaipėdos miesto apylinkės teismuose* audito metu nustatytų Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų pažeidimų, kuriuos padarė teismų pirmininkai, valstybės kontrolieriaus pavaduotojas 2009 m. kovo mėnesį priėmė sprendimus (Nr. SP-1, Nr. SP-6), kuriais šio įstatymo reikalavimų nesilaikymas teismų pirmininkams nurodytas kaip reikšmingas teisės akto pažeidimas. Sprendimais teismų pirmininkai buvo įpareigoti šiuos pažeidimus pašalinti ir apie tai nustatytu terminu informuoti Valstybės kontrolę.

➤ Dėl *Vilniaus apygardos teisme* audito metu nustatytų Biudžeto sandaros įstatymo, Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatų, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos pažeidimų valstybės kontrolieriaus pavaduotojas 2009 m. kovo mėnesį priėmė sprendimą Nr. SP-3, kuriuo šių teisės aktų reikalavimų nesilaikymas teismo pirmininkui nurodytas kaip reikšmingas teisės aktų pažeidimas. Sprendimu teismo pirmininkas įpareigotas įstatymų nustatyta tvarka pažeidimus padariusius asmenis traukti tarnybos atsakomybėn ir apie tai nustatytu terminu informuoti Valstybės kontrolę.

Apie šiuos pažeidimus Valstybės kontrolė informavo Teisėjų tarybą.

Rekomendacijų įgyvendinimas

Atsižvelgusi į audito metu nustatytus teisės aktų pažeidimus ir kitus neatitikimus, Valstybės kontrolė rekomendavo teismams imtis priemonių valdyti riziką, susijusią su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu. Be to, teismams pateikta rekomendacija sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią teisėjų, valstybės

tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal sutartis, dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

Teismų pirmininkai pritarė Valstybės kontrolės rekomendacijoms, dauguma ėmėsi priemonių rekomendacijoms įgyvendinti:

➤ Lietuvos apeliacinis teismas informavo, kad iki 2009 m. kovo 16 d. bus parengta vienkartinių piniginių išmokų skyrimo ir išmokėjimo tvarka, bus imtasi griežtų kontrolės priemonių, kurios užkirstų rizikos, susijusios su darbo užmokesčiui skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumu, atsiradimui.

➤ Vilniaus apygardos administracinio teismo pirmininkas informavo, kad 2009-02-25 įsakymu Nr. T-11 įpareigojo atsakingą asmenį pradėti tirti tarnybinį nusižengimą dėl audito metu nustatytų klaidų ir teisės aktų pažeidimų.

➤ Šiaulių apygardos teismas, Panevėžio apygardos administracinis teismas, Šiaulių apygardos administracinis teismas ir Akmenės rajono apylinkės, Kupiškio rajono apylinkės, Rokiškio rajono apylinkės, Radviliškio rajono apylinkės teismai informavo, kad pradėjo rengti teisėjų darbo laiko apskaitos taisykles; Kauno apygardos, Kauno miesto apylinkės, Šalčininkų rajono apylinkės, Šilalės rajono apylinkės, Jurbarko rajono apylinkės, Kėdainių rajono apylinkės, Vilkaviškio rajono apylinkės, Varėnos rajono apylinkės ir Jonavos rajono apylinkės teismai šias taisykles jau parengė.

➤ Kauno rajono apylinkės teismas nurodė, kad 2,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų, panaudotų 2009 metų išlaidoms dengti, atstatė atlikdamas pavedimą VSDFV Kauno skyriui už 2009 m. sausio mėnesį ir 2009 m. vasario 17 d. mokėjimo pavedimu Nr. 25 nepagrįstai išmokėtą darbuotojui vienkartinės priemokos dalį – 584,00 Lt grąžino į valstybės biudžetą.

Geros praktikos pavyzdys

Audito metu Trakų rajono apylinkės teisme nustatėme sukurta darbo laiko apskaitos sistemą, užtikrinančią tikslią teismo teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą. Šia sistema, atsižvelgdami į veiklos ypatumus, galėtų pasinaudoti visi Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai.

Trakų rajono apylinkės teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. ir Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 13 P-211, 2008 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. I-40 patvirtino Trakų rajono apylinkės teismo vienkartinių priemokų teisėjams bei piniginių išmokų ir materialinių pašalpų valstybės tarnautojams ir darbuotojams skyrimo ir mokėjimo aprašą. Vienkartinės priemokos šio teismo teisėjams buvo skirtos už viršvalandinį darbą, vadovaujantis minėtais teisės aktais.

Audito metu nustatėme, kad teismo pirmininko 2008 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. I-1 yra patvirtinta Trakų rajono apylinkės teismo teisėjų bei kitų darbuotojų darbo po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis įforminimo ir apmokėjimo tvarka, pagal kurią teisėjai, atlikdami įstatymuose nurodytas teisėjų funkcijas, Trakų rajono apylinkės teismo pirmininko sutikimu pagal raštiškus prašymus po darbo valandų dirbo viršvalandžius (buvo rašomi procesiniai sprendimai, susipažįstama su civilinėmis, administracinėmis, baudžiamosiomis bylomis bei nagrinėjami ikiteisminio tyrimo dokumentai ir kita). Teisėjų viršvalandinį darbo laiką apskaito teismo administracijos sekretorius, parengdamas Teisėjų viršvalandinio darbo laiko apskaitos žiniaraščius.

AKTUALIOS PROBLEMOS

Dėl pavedimo Teisėjų tarybai nustatyti vienkartinį priemonių išmokėjimo teisėjams sąlygas

Kaip minėta, Lietuvos Respublikos Seimas 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą Nr. X-1771, kurio 6 straipsnyje nustatė, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemonė. Šiuo straipsniu priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai.

Nors įstatymų leidėjas minėtu įstatymu pavadė Teisėjų tarybai nustatyti vienkartinį priemonių teisėjams dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką, tačiau Teisėjų tarybos priimami sprendimai, kaip kiti teisės norminiai aktai, nėra oficialiai skelbiami leidinyje „Valstybės žinios“ 2002 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos įstatymo Nr. IX-1270 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“ nustatyta tvarka.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 112 str. ir Teismų įstatymo 119 str. nuostatas Teisėjų taryba priskiriama specialiajai teisėjų institucijai, kuri yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Šiai institucijai Teismų įstatymo 120 str. priskiriami tokie įgaliojimai: patarti Prezidentui dėl teisėjų skyrimo, juos paaukštinant, perkeltant, atleidžiant juos iš pareigų; patarti Prezidentui dėl teismų pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų skyrimo ir atleidimo bei dėl teisėjų skaičiaus teismuose nustatymo ar keitimo, spręsti administravimo teismuose klausimus, svarstyti ir aprobuoti pasiūlymus dėl teismų investicinių programų projektų ir pasiūlymus dėl teismų biudžetų projektų bei spręsti kitus svarbius teismų veiklos klausimus. Teismų įstatyme nenustatyta, kad Teisėjų taryba turėtų spręsti klausimus, susijusius su teisėjų atlyginimais. Pagal šio įstatymo 96 str. 1 dalį, teisėjų atlyginimų nustatymo klausimai priskirti įstatymo leidėjo kompetencijai.

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas sprendime⁸⁷ yra konstatavęs, jog teisėjų atlyginimų teisinis reguliavimas turi būti pakoreguotas taip, kad jis ne tik atitiktų Konstituciją, bet ir neskatintų teisminės valdžios savivaldos institucijų savo abejotinos teisinės prigimties (ypač teisėkūros subjekto ir teisėkūros procedūros atžvilgiu) ir abejotinos teisinės galios nutarimais (ar kitais aktais) spręsti tų klausimų, kurie pagal Konstituciją priklauso tik įstatymų leidėjo Seimo kompetencijai.

⁸⁷ Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas, konstatuojamosios 2 d. 16 p.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo 119 straipsnį Teisėjų tarybą sudaro nariai – teisėjai (iš viso 21 narys), todėl kai Teisėjų taryba, įgyvendindama Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. nuostatas, nustato vienkartinių priemonių dydžių išmokėjimo teisėjams sąlygas, susidaro situacija, kai „teisminė valdžia“ priima sprendimą, kuris yra susijęs su pačiais teisėjais. Dėl to, visuomenės manymu, Teisėjų taryba, priimdama su teisėjų atlyginimais susijusius sprendimus, gali būti suinteresuota nustatyti teisėjams palankesnes vienkartinių priemonių išmokėjimo sąlygas. Todėl Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. nuostatos, kuriomis priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai, turėtų būti pakeistos.

Valstybės kontrolės nuomone, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo sprendimą, būtų tikslinga Seimui svarstyti galimybę, kad pagal Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą vienkartinių priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo teisėjams sąlygas ir tvarką nustatytų įstatymų leidėjas.

Dėl Vienkartinės priemonės teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo papildymo

Audito metu vertindami teisėjams paskirtų vienkartinių priemonių teisėtumą, nustatėme Teisėjų tarybos nutarimu patvirtinto Aprašo⁸⁸ trūkumus, kurie teismuose lėmė skirtingą jo nuostatų taikymą (žr. ataskaitos 1.2.1. dalį).

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu pagal Teisėjų atlyginimų įstatymą vienkartinių priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką yra pavesta nustatyti Teisėjų tarybai, Valstybės kontrolė 2009 m. kovo 20 d. raštu Nr. S-(30-1.10.1)-588 Teisėjų tarybai pateikė pastebėjimus ir siūlymus dėl Aprašo nuostatų taikymo:

➤ Daugumoje bendrosios kompetencijos apygardų teismuose ir apygardų administraciniuose teismuose neapskaitomas teisėjų viršvalandinis darbas, darbas poilsio ir švenčių dienomis; daugumoje apylinkių teismų apskaitomas tik teisėjų funkcijų, numatytų Baudžiamojo proceso kodekse ir Civilinio proceso kodekse, pagal administracijos nustatytą grafiką (budėjimai) vykdymas, kuris darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas skirtingai ir teisėjams papildomos atostogos buvo skirtos už skirtingą poilsio dienų arba valandų skaičių. Teisėjų statusą, atlyginimų dydžius ir apmokėjimo sąlygas bei socialines garantijas reglamentuoja specialūs Teismų ir Teisėjų atlyginimų įstatymai, kuriuose nėra nustatyta, kaip turi būti apskaitomas teisėjų viršvalandinis darbas, darbas poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas.

⁸⁸ Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimu Nr. 13P-211-(7.1.2) patvirtintas Vienkartinės priemonės teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašas 2008 metams.

Valstybės kontrolės nuomone, Teisėjų tarybai tvirtinant naujas Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygas bei tvarką, būtų tikslinga reglamentuoti teisėjų dirbto laiko po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

➤ Daugumoje teismų Aprašo nuostatos „vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas“ ir „kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąraše“ teismuose aiškinamos skirtingai – kai kurie teismai šias nuostatas suprato kaip savarankiškus vienkartinės priemokos skyrimo pagrindus, nesiejant jų su teisėjų atliekamu darbu po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, kaip nustatyta Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje.

Valstybės kontrolė pasiūlė Teisėjų tarybai, tvirtinant naujas Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygas bei tvarką, Aprašo nuostatas išdėstyti aiškiau, kad jos atitiktų įstatymų leidėjo ketinimus dėl Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. nuostatų įgyvendinimo.

➤ Aprašas numato galimybę skirti teisėjams vienkartinės priemokas, jei teisėjai po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, tačiau Teismų įstatymo 48 str. 2 d. nustatyta, kad dirbant teismų savivaldos institucijose teisėjo darbo krūvis teisme, kuriame jis dirba, atitinkamai sumažinamas.

Valstybės kontrolės nuomone, Apraše negali būti numatyta galimybė teisėjams skirti vienkartinės priemokas už dalyvavimą teismų savivaldos institucijų darbe ir atliekant šių institucijų pavestas užduotis.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

Dėl teisėjų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų vertinimo

1. Dėl to, kad iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, teismuose negalėjome įvertinti (ataskaitos 1.1. dalis):

1.1. teisėjų 53 468,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 16 561,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo;

1.2. ar teisėtai, taikant 430 Lt bazinį dydį, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais, už laikotarpį nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo nustatytas ir teisėjams apskaičiuotas darbo užmokesčio skirtumas ir ar teisėtai už tą patį laikotarpį Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme buvo nustatyta ir teisėjams apskaičiuota atlyginimo nepriemoka.

2. Suteikiant kasmetines papildomas mokamas atostogas apylinkių teismų teisėjams (ataskaitos 1.1.1. dalis):

2.1. negalėjome įvertinti, ar teisingai teisėjams buvo apskaičiuota papildomų atostogų trukmė ir negalėjome įvertinti iš viso 99,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo šioms atostogoms teisėtumo Vilniaus rajono, Ukmergės rajono, Jurbarko rajono, Visagino miesto, Molėtų rajono, Šalčininkų rajono, Zarasų rajono ir Ignalinos rajono apylinkių teismuose;

2.2. nesilaikant teisės aktų reikalavimų panaudota 42,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų Vilniaus miesto 1-osios, Vilniaus miesto 2-osios, Vilniaus miesto 3-iosios apylinkės, Klaipėdos miesto, Utenos rajono ir Mažeikių rajono apylinkių teismuose.

3. Skiriant teisėjams vienkartinės priemokas (ataskaitos 1.2.1. dalis):

3.1. teismų pirmininkų įsakymuose vienkartinių priemokų skyrimo teisėtumui pagrįsti ne visais atvejais buvo nurodyta, už kokias vykdytas teisėjų funkcijas, atsižvelgiant į Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio ir Aprašo 5 punkto nuostatas, buvo skiriamos šios priemokos;

3.2. negalėjome įvertinti teisėjams skirtų iš viso 930,1 tūkst. Lt vienkartinių priemokų teisėtumo, nes teismuose ne visais atvejais buvo apskaitomi teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbas poilsio ir švenčių dienomis Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių apygardų, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apygardų administraciniuose, Kauno miesto, Vilniaus rajono, Jurbarko rajono, Zarasų rajono, Šilalės rajono, Šalčininkų rajono ir Ignalinos rajono apylinkių teismuose;

3.3. Utenos rajono, Alytaus rajono ir Kauno rajono apylinkių teismuose jau nedirbantiems teisėjams, nesilaikant teisės aktų reikalavimų, skirta 15,9 tūkst. Lt vienkartinių priemonių.

Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų vertinimo

4. Skiriant valstybės tarnautojams vienkartinę pinigines išmokas (ataskaitos 2.2. dalis):

4.1. pažeidžiant teisės aktų reikalavimus valstybės tarnautojams skirta iš viso 238,5 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų Panevėžio apygardos administraciniame, Kauno miesto apylinkės, Joniškio rajono apylinkės ir Lietuvos apeliaciniame teisme;

4.2. negalėjome patvirtinti 79,3 tūkst. Lt valstybės tarnautojams skirtų vienkartinių piniginių išmokų teisėtumo Vilniaus miesto 1-osios apylinkės teisme, nes nurodytais įsakyme atvejais turėjo būti skiriamos priemonės.

5. Valstybės tarnautojai buvo perkelti į aukštesnes pareigas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, neįvertinus jų tarnybinės veiklos Klaipėdos miesto apylinkės ir Panevėžio apygardos teismuose. Dėl to šiuose teismuose buvo apskaičiuotas 95,1 tūkst. Lt darbo užmokestis ir nuo jo apskaičiuota 29,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų (ataskaitos 2.3. dalis).

6. Dėl netikslios posėdžių sekretorių darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos negalėjome įvertinti, ar teisingai apskaičiuotas pridedamas prie kasmetinių atostogų poilsio laikas ir negalėjome įvertinti iš viso 6,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo teisėtumo Šalčininkų rajono, Ignalinos rajono, Molėtų rajono ir Visagino miesto apylinkės teismuose (ataskaitos 2.4. dalis).

Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų vertinimo

7. Darbuotojų priedams ir priemonoms, nesilaikant teisės aktų reikalavimų, panaudota iš viso 17,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų Šalčininkų rajono, Ignalinos rajono, Telšių rajono, Kelmės rajono, Vilniaus miesto 4-osios apylinkių teismuose ir Kauno apygardos administraciniame teisme (ataskaitos 3.1. dalis).

8. Darbuotojams, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, iš viso buvo skirta 123,4 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų Panevėžio apygardos administraciniame ir Kauno apygardos teismuose, Kauno miesto ir Joniškio rajono apylinkių teismuose (ataskaitos 3.2. dalis).

Dėl kitų nustatytų atvejų naudojant darbo užmokesčiui skirtas valstybės biudžeto lėšas

9. Negalėjome patvirtinti valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, apskaičiuoto 792,4 tūkst. Lt darbo užmokesčio už atostogas tikslumo ir teisingumo, nes vidutinis darbo užmokestis buvo apskaičiuotas nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais Vilniaus miesto 1-osios, Vilniaus miesto 2-osios ir Vilniaus miesto 3-iosios apylinkių, Telšių rajono ir Visagino miesto apylinkių teismuose (ataskaitos 4 dalis).

10. Darbuotojų nepanaudotų atostogų kalendorinių dienų sumos nepadauginus iš nustatyto koeficiento, Lietuvos apeliaciniame teisme atleistiems darbuotojams buvo apskaičiuotos 21,6 tūkst. Lt didesnės kompensacijos ir 6,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos (ataskaitos 4 dalis).

11. Panevėžio miesto apylinkės teisme buvo klaidingai apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis už poilsio dienas, todėl negalėjome patvirtinti apskaičiuoto valstybės tarnautojams 6,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio tikslumo ir teisingumo (ataskaitos 4 dalis).

12. Nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais 2008 m. gruodžio mėnesį, nesant apskaitos dokumentų, buvo atlikti 46,1 tūkst. Lt avansiniai mokėjimai už būsimas 2009 metų išlaidas Vilniaus apygardos, Kauno apygardos, Vilkaviškio rajono apylinkės, Marijampolės rajono apylinkės, Kauno rajono apylinkės ir Kaišiadorių rajono apylinkės teismuose (ataskaitos 5 dalis).

13. Nesilaikydami teisės aktų nuostatų iš viso 106,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms apmokėti panaudojo Vilniaus miesto 2-osios apylinkės, Vilniaus miesto 3-iosios apylinkės ir Vilniaus apygardos administracinis teismas (ataskaitos 6 dalis).

14. Nesilaikant teisės aktų nuostatų Lietuvos Aukščiausiajame Teisme darbuotojams skirtos 207,6 tūkst. Lt socialinės išmokos (pašalpos) sumokėtos ne iš darbdavių socialinei paramai, bet iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų; Vilniaus apygardos teisme 23,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų, išskaitytų iš darbo užmokesčio, sumokėta ne iš darbo užmokesčiui, bet iš socialinio draudimo įmokoms skirtų asignavimų (ataskaitos 6 dalis).

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Seimui

Atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo sprendimą, siūlome svarstyti galimybę, kad pagal Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą vienkartinių priemonių dydžių nustatymo ir išmokėjimo teisėjams sąlygas ir tvarką nustatytų įstatymų leidėjas.

Teisėjų tarybai⁸⁹

Tvirtinant naujas Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygas bei tvarką:

1. reglamentuoti teisėjų dirbto laiko po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis apskaitą;
2. išdėstyti šios tvarkos nuostatas, reglamentuojančias vienkartinės priemokos teisėjams skyrimo pagrindus, taip, kad jos atitiktų įstatymų leidėjo ketinimus dėl Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. nuostatų įgyvendinimo;
3. neįtraukti nuostatų, numatančių galimybę teisėjams skirti vienkartinės priemokas už dalyvavimą teismų savivaldos institucijų darbe ir šių institucijų pavestų užduočių atlikimą.

Bendrosios kompetencijos ir specializuotiems teismams⁹⁰

1. Imtis priemonių valdyti riziką, susijusią su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.
2. Sukurti įstaigose darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

⁸⁹ Rekomendacijos pateiktos Valstybės kontrolės 2009 m. kovo 20 d. raštu Nr. S-(30-1.10.1)-588.

⁹⁰ Rekomendacijos pateiktos valstybinio audito ataskaitose (žr. 1 priedą) ir raštuose (žr. 2 priedą).

PRIEDAI

Ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų ataskaitos
1 priedas

Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos

Eil. Nr.	Subjektas	Valstybinio audito ataskaita
1	2	3
1.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Dėl Lietuvos Aukščiausiajame Teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-8-15
2.	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Dėl Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-10-20
3.	Vilniaus apygardos teismas	Dėl Vilniaus apygardos teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-13-19
4.	Vilniaus apygardos administracinis teismas	Dėl Vilniaus apygardos administraciniame teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-15-18
5.	Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas	Dėl Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-17-10
6.	Vilniaus miesto 2 apylinkės teismas	Dėl Vilniaus miesto 2 apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-1-13
7.	Vilniaus miesto 3 apylinkės teismas	Dėl Vilniaus miesto 3 apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-26, Nr. FA-P-34-2-7
8.	Vilniaus miesto 4 apylinkės teismas	Dėl Vilniaus miesto 4 apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009 02 26, Nr. FA-P-34-11-5
9.	Anykščių rajono apylinkės teismas	Dėl Anykščių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-4-17
10.	Ignalinos rajono apylinkės teismas	Dėl Ignalinos rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-26, Nr. FA-P-34-6-4
11.	Molėtų rajono apylinkės teismas	Dėl Molėtų rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-9-8
12.	Širvintų rajono apylinkės teismas	Dėl Širvintų rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-14-9
13.	Švenčionių rajono apylinkės teismas	Dėl Švenčionių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-12-16

14.	Trakų rajono apylinkės teismas	Dėl Trakų rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-26, Nr. FA-P-34-7-6
15.	Ukmergės rajono apylinkės teismas	Dėl Ukmergės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-16-11
16.	Utenos rajono apylinkės teismas	Dėl Utenos rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-5-14.
17.	Visagino miesto apylinkės teismas	Dėl Visagino miesto apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. FA-P-34-3-12.
18.	Klaipėdos miesto apylinkės teismas	Dėl Klaipėdos miesto apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-1-1
19.	Klaipėdos rajono apylinkės teismas	Dėl Klaipėdos rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-2-2
20.	Mažeikių rajono apylinkės teismas	Dėl Mažeikių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-3-3
21.	Plungės rajono apylinkės teismas	Dėl Plungės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-4-4
22.	Skuodo rajono apylinkės teismas	Dėl Skuodo rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-5-5
23.	Šilutės rajono apylinkės teismas	Dėl Šilutės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-6-6
24.	Tauragės rajono apylinkės teismas	Dėl Tauragės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-7-7
25.	Telšių rajono apylinkės teismas	Dėl Telšių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-8-10
26.	Klaipėdos apygardos teismas	Dėl Klaipėdos apygardos teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-9-8
27.	Klaipėdos apygardos administracinis teismas	Dėl Klaipėdos apygardos administraciniame teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-27, Nr. AT-P-32-10-9
28.	Kauno rajono apylinkės teismas	Dėl Kauno rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-1-6
29.	Prienų rajono apylinkės teismas	Dėl Prienų rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-4-1
30.	Alytaus rajono apylinkės teismas	Dėl Alytaus rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-3-2
31.	Šakių rajono apylinkės teismas	Dėl Šakių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-7-5
32.	Raseinių rajono apylinkės teismas	Dėl Raseinių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-8-4
33.	Kaišiadorių rajono apylinkės teismas	Dėl Kaišiadorių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-5-7

34.	Kauno miesto apylinkės teismas	Dėl Kauno miesto apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24 Nr. KA-P-31-1-2-1-8
35.	Druskininkų miesto apylinkės teismas	Dėl Druskininkų miesto apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-24, Nr. KA-P-31-6-3
36.	Akmenės rajono apylinkės teismas	Dėl Akmenės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-8-1
37.	Biržų rajono apylinkės teismas	Dėl Biržų rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-9-2
38.	Joniškio rajono apylinkės teismas	Dėl Joniškio rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-10-3
39.	Kupiškio rajono apylinkės teismas	Dėl Kupiškio rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-12-4
40.	Rokiškio rajono apylinkės teismas	Dėl Rokiškio rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-16-5
41.	Radviliškio rajono apylinkės teismas	Dėl Radviliškio rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-15-6
42.	Šiaulių rajono apylinkės teismas	Dėl Šiaulių rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-2-7
43.	Šiaulių miesto apylinkės teismas	Dėl Šiaulių miesto teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-1-8
44.	Panevėžio apygardos teismas	Dėl Panevėžio apygardos teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-6-9
45.	Šiaulių apygardos teismas	Dėl Šiaulių apygardos teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-3-10
46.	Panevėžio apygardos administracinis teismas	Dėl Panevėžio apygardos administraciniame teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-5-11
47.	Panevėžio miesto apylinkės teismas	Dėl Panevėžio miesto apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-7-12
48.	Pakruojo rajono apylinkės teismas	Dėl Pakruojo rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-13-13
49.	Šiaulių apygardos administracinis teismas	Dėl Šiaulių apygardos administraciniame teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-4-14
50.	Pasvalio rajono apylinkės teismas	Dėl Pasvalio rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-14-15
51.	Kelmės rajono apylinkės teismas	Dėl Kelmės rajono apylinkės teisme atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito rezultatų, 2009-02-25, Nr. PA-P-33-11-16

Ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų ataskaitos 2 priedas

Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose atlikto ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito raštai

Eil. Nr.	Subjektas	Raštai dėl atliktų audito procedūrų
1	2	3
1.	Lietuvos apeliacinis teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-26, Nr. S-(34-1.10.1)-440
2.	Vilniaus rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-25, Nr. S-(34-1.10.1)-423
3.	Šalčininkų rajono apylinkės teismas	„Dėl audito metu nustatytų pažeidimų, klaidų ir neatitikimų“, 2009-02-24, Nr. S-(34-1.10.1)-420
4.	Zarasų rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-27, Nr. S-(34-1.10.1)-465
5.	Jurbarko rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-20, Nr. S-(32-1.10.1)-378
6.	Palangos miesto apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-20, Nr. S-(32-1.10.1)-379
7.	Kretingos rajono apylinkės teismas.	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-03-02, Nr. S-(32-1.10.1)-480
8.	Šilalės rajono apylinkės teismas.	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-03-02, Nr. S-(32-1.10.1)-481
9.	Kauno apygardos teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-349
10.	Kauno apygardos administracinis teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-357
11.	Jonavos rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-356
12.	Kėdainių rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-350
13.	Lazdijų rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-355
14.	Marijampolės rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-342
15.	Varėnos rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-354
16.	Vilkaviškio rajono apylinkės teismas	„Dėl atliktų audito procedūrų“, 2009-02-19, Nr. S-(31-1.10.1)-341